

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

U s m e r n e n i e **Ministerstva školstva Slovenskej republiky** **zo dňa 1. februára 2002 č. 151/2002-71** **k starostlivosti o športovo-talentovanú mládež.**

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky podľa § 4 písm. d), f) a l), § 9 a § 10 zákona č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov utvára podmienky na športovú reprezentáciu Slovenskej republiky, podporuje činnosť občianskych združení pôsobiacich v oblasti telesnej kultúry a zabezpečuje starostlivosť o športovo-talentovanú mládež na základných a stredných školách podľa § 7 ods. 4), § 41a, § 41b, § 41c a § 64 c ods. 1) a 2) zákona č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení zákona č. 216/2001 Z.z.

Na základe uvedeného Ministerstvo školstva Slovenskej republiky vydáva toto

u s m e r n e n i e

k výberu a príprave športovo-talentovanej mládeže v mládeže v školách a občianskych združeníach pôsobiacich v oblasti telesnej kultúry. Usmernenie upravuje spôsob činnosti a starostlivosti o športovo-talentovanú mládež v športových triedach a športových školách, v centrách talentovanej mládeže a vo zväzových centrách prípravy mládeže. Školské a mimoškolské útvary sú súčasťou systému vrcholového športu v Slovenskej republike.

Čl. 1 **Športová trieda**

/1/ Športová trieda na základnej alebo na strednej škole je trieda určená pre športovo-talentovaných žiakov, v ktorej je systematická športová príprava súčasťou vyučovania. Činnosť v športovej triede je zameraná na optimálny rozvoj pohybových predpokladov žiakov pre konkrétne športové odvetvia a zvyšovanie ich športovej výkonnosti. V športových triedach sa vyučuje podľa upraveného učebného plánu základnej alebo strednej školy. Predmet športová príprava sa ako súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu vyučuje podľa osobitných učebných osnov vypracovaných v spolupráci so športovými zväzmi v súlade so zásadami športového tréningu v priestoroch školy, alebo v prenajatých priestoroch.

/2/ Zriaďovanie športových tried

- a) športové triedy na školách zriaďuje riaditeľ školy na základe predchádzajúceho súhlasu zriaďovateľa¹ po dohode s príslušným telovýchovným subjektom a po

¹ § 41 b ods. 2 zákona č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon), v znení zákona č. 216/2001 Z.z.

zaradení do siete Ministerstvom školstva Slovenskej republiky. Športové triedy na školách sa zriaďujú pre žiakov spravidla po ukončení štvrtého roku povinnej školskej dochádzky. V športoch, ktoré si vyžadujú skorú špecializáciu možno zriaďovať športovú triedu od prvého roku povinnej školskej dochádzky,

- b) športové triedy sa zriaďujú spravidla so zameraním na kolektívne športy. Na požadovaný počet môžu byť doplnené talentovanými žiakmi z individuálnych športov,
- c) na zabezpečenie činnosti športových tried uzatvárajú zriaďovateľ, telovýchovný subjekt a príslušný športový zväz písomnú dohodu o personálnom, materiálnom a finančnom zabezpečení ich činnosti s dobou platnosti maximálne 4 roky.

/3/ Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu v športových triedach

- a) do jednej športovej triedy sa zaraďujú žiaci jedného, alebo viacerých športových odvetví,
- b) športové triedy sa na vyučovanie predmetu športová príprava podľa príslušného učebného plánu spravidla delia na skupiny, ak je v nich viac ako jedno športové odvetvie, alebo je trieda koedukovaná,
- c) predmet športová príprava sa vyučuje v rozsahu 4 – 8 hodín týždenne.

/4/ Prijímanie, zaraďovanie a vyradovanie žiakov

- a) prijímanie žiakov do športových tried sa uskutočňuje na základe splnenia podmienok stanovených riaditeľom školy²,
- b) riaditeľ školy môže vyradiť žiaka zo športovej prípravy:
 - 1. pre neplnenie požiadaviek športovej prípravy,
 - 2. pre neplnenie výchovno-vzdelávacích požiadaviek,
 - 3. zo zdravotných dôvodov na návrh lekára,
 - 4. na žiadosť zákonného zástupcu žiaka,
 - 5. na žiadosť žiaka, so súhlasom zákonného zástupcu,
- a) o vyradení žiaka zo športovej prípravy informuje riaditeľ školy jeho zákonného zástupcu,
- b) žiak, ktorý je vyradený zo športovej prípravy nemôže pokračovať v štúdiu v športovej triede a preraď sa do inej triedy,

/5/ Personálne zabezpečenie

Športovú prípravu žiakov športových tried zabezpečujú:

- a) pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy, s trénerskou kvalifikáciou I. triedy v príslušnom športovom odvetví.
- b) tréner s odbornou pedagogickou spôsobilosťou a s trénerskou kvalifikáciou min. II. triedy, alebo úplným stredným vzdelaním a trénerskou kvalifikáciou I. triedy v príslušnom športovom odvetví, ktorých kvalifikačné predpoklady určujú osobitné predpisy³.

²§ 41 b ods. 3 zákona č. 29/1984 Zb. o systave základných a stredných škôl (školský zákon), v znení zákona č. 216/2001 Z.z.

³ Vyhláška Ministerstva školstva SR č. 41/1996 Z.z. o odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických pracovníkov v znení neskorších predpisov.

/6/ Finančné zabezpečenie.

- a) činnosť športových tried finančne zabezpečuje zriaďovateľ⁴,
- b) na činnosť športových tried môžu formou darov prispievať aj iné fyzické osoby a právnické osoby,
- c) Ministerstvo školstva zo štátneho rozpočtu poskytuje osobitnú dotáciu na činnosť športových tried na základe odporúčania príslušného športového zväzu⁵.

Čl. 2 **Športová škola**

/1/ Športová škola je stredná škola, ktorá poskytuje okrem vzdelania podľa druhu a typu školy možnosť športovo-talentovaným žiakom v rôznych druhoch športu začať alebo pokračovať v systematickej športovej príprave, ktorá je nevyhnutná pre ich výkonnostný rast vo zvolenom športovom odvetví. Športová príprava je súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Športová škola má najmenej štyri a najviac osem ročníkov. V športovej škole sa vyučuje podľa učebného plánu a učebných osnov, ktoré vydáva ministerstvo školstva.

/2/ Zriaďovanie a organizácia športovej školy.

- a) športovú školu zaraďuje do siete škôl Ministerstvo školstva Slovenskej republiky na návrh zriaďovateľa,
- b) športová škola zabezpečuje športovú prípravu žiakov aj v čase mimo vyučovania podľa osobitných učebných plánov schválených riaditeľom školy,
- c) na zabezpečenie koordinácie výchovno-vzdelávacej činnosti a športovej prípravy žiakov riaditeľ školy zriaďuje poradný orgán,
- d) členmi poradného orgánu sú zástupca riaditeľa školy pre športovú prípravu, zástupca trénerov, zástupca rodičov a zástupca telovýchovného subjektu.

/3/ Výchovno-vzdelávací proces a športová príprava

- a) výchovno-vzdelávací proces v športových školách je realizovaný v rozsahu učebného plánu športových škôl,
- b) riaditeľ športovej školy upraví organizáciu vyučovania s prihliadnutím na potreby športovej prípravy. Postupuje pri tom v súlade s učebnými plánmi, učebnými osnovami študijných odborov a vyučovacích predmetov a plánmi športovej prípravy,
- c) športová príprava sa zabezpečuje formou športových tréningov, sústredení a účasťou na športových súťažiach. Jej súčasťou je aj teoretická príprava, regenerácia a testovanie,
- d) športovej prípravy organizovanej počas hlavných školských prázdnin sa môžu zúčastniť aj novozaistení alebo novoprijatí žiaci pred nástupom do športovej školy,

⁴ § 3 zákona č. 506/2001 Zb. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení a o doplnení zákona NR SR č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov.

⁵ § 41c ods. 1 zákona č. 29/1984 Zb. o systave základných a stredných škôl (školský zákon), v znení zákona č. 216/2001 Z.z.

- e) žiakom športovej školy sa so súhlasom riaditeľa umožňuje účasť na športových súťažiach organizovaných telovýchovnými subjektami.

/4/ Prijímanie, zaradovanie a preradovanie žiakov

- a) okrem podmienok stanovených osobitným predpisom⁶ je pre prijatie žiaka na športovú školu rozhodujúci výsledok previerky jeho pohybovej výkonnosti a vyjadrenie telovýchovného lekára,
- b) žiakov inej základnej alebo strednej školy možno preradiť do príslušných tried športovej školy so súhlasom zákonného zástupcu, ak spĺňajú požadované kritériá podľa písmena a),
- c) športová škola môže určiť pre postup do vyššieho ročníka osobitné kritériá,
- d) riaditeľ športovej školy môže žiaka vyradiť zo športovej prípravy po prerokovaní s poradným orgánom a pedagogickou radou školy. Zo športovej prípravy možno žiaka vyradiť:
 - 1. pre neplnenie požiadaviek športovej prípravy,
 - 2. zo zdravotných dôvodov na návrh lekára,
 - 3. na žiadosť zákonného zástupcu žiaka,
 - 4. na žiadosť študenta, so súhlasom zákonného zástupcu,
- e) o vyradení zo športovej prípravy informuje riaditeľ školy zákonného zástupcu žiaka,
- f) žiak, ktorý je vyradený zo športovej prípravy, nemôže pokračovať v štúdiu v športovej škole, je preradený do inej školy. Spôsob preradenia určujú osobitné predpisy⁷.

/5/ Starostlivosť o žiakov

- a) žiakom športovej školy je poskytovaná celodenná starostlivosť⁸,
- b) počas sústredení, ktoré sú súčasťou športovej prípravy, zabezpečuje športová škola všetkým účastníkom bezplatné ubytovanie a stravovanie,
- c) výchovnú činnosť a pedagogický dozor v čase mimo vyučovania a v dňoch, v ktorých sa nevyučuje, ale prebieha športová príprava, vykonávajú vychovávatelia, a to jeden pre každú skupinu osem až desať žiakov prvého až druhého ročníka, alebo 11 až 15 žiakov tretieho až štvrtého ročníka osemročnej športovej školy, alebo 25 až 30 žiakov prvého až štvrtého ročníka športovej školy,
- d) výchovnú činnosť a pedagogický dozor v rámci športovej prípravy na sústredeniach vykonávajú tréneri, učitelia alebo vychovávatelia aj v prípade, že počet žiakov je nižší ako podľa písm. c),
- e) zdravotná starostlivosť sa žiakom športovej školy poskytuje podľa osobitných predpisov⁹.

/6/ Personálne zabezpečenie

⁶ Vyhláška Ministerstva školstva SR č. 145/1996 Z.z. o prijímaní na štúdium na stredných školách v znení neskorších predpisov.

⁷ § 9 vyhlášky Ministerstva školstva, mládeže a športu č. 80/1991 Zb. o stredných školách.

⁸ § 44 zákona č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon), v znení zákona č. 216/2001 Z.z.

⁹ Smernice Ministerstva zdravotníctva SSR z 15.9.1985 č. Z-6448-B/1 o starostlivosti o zdravie pri vykonávaní telesnej výchovy, športu a brannej činnosti.

- a) zriaďovateľ vymenúva riaditeľa športovej školy, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady podľa osobitných predpisov³ a má spravidla päťročnú prax v oblasti športu,
- b) v športovej škole sa ustanovuje zástupca riaditeľa pre športovú prípravu, zástupca riaditeľa pre pedagogickú činnosť, zástupca riaditeľa pre ekonomiku a zástupca riaditeľa pre výchovu mimo vyučovania, ak je súčasťou školy aj domov mládeže,
- c) funkciu zástupcu riaditeľa pre športovú prípravu môže vykonávať iba zamestnanec s pedagogickou odbornou spôsobilosťou a trénerskou kvalifikáciou I. triedy³,
- d) na určenie miery vyučovacej povinnosti riaditeľa a zástupcov pre športovú prípravu a vyučovanie sa počíta 24 vyučovacích hodín týždenne na jednu triedu. Pre určenie vyučovacích hodín a počtu tried sa hodina športovej prípravy považuje za vyučovaciu hodinu,
- e) trénerom športovej školy môže byť iba zamestnanec s pedagogickou odbornou spôsobilosťou v študijnom odbore telesná výchova a šport, absolvent odboru učiteľstva s aprobáciou telesná výchova a trénerskou kvalifikáciou min. II. triedy príslušného športového odvetvia. Výnimočne môže byť trénerom školy absolvent trojročnej trénerskej školy s kvalifikáciou trénera I. triedy v príslušnom športovom odvetví.

/7/ Finančné zabezpečenie

- a) činnosť športovej školy finančne zabezpečuje zriaďovateľ⁴,
- b) na činnosť športovej školy môžu formou darov prispievať aj iné fyzické a právnické osoby,
- c) Ministerstvo školstva SR zo štátneho rozpočtu poskytuje osobitnú dotáciu na čiastočnú úhradu nákladov spojených so zabezpečením športovej prípravy v športovej škole⁵.

Čl. 3

Centrum talentovanej mládeže

a) Centrum talentovanej mládeže /ďalej len „centrum“/ je útvar pre športovú prípravu talentovanej mládeže s predpokladmi výkonnostného rastu na vrcholovú úroveň vo vekovej kategórii žiactva a dorastu /kadeti, juniori/.

b) Úlohou centra je realizácia tréningového procesu vybraných športovcov, zvyšovanie ich športovej výkonnosti na vrcholovú úroveň v optimálnom veku pre dané športové odvetvie.

c) Za činnosť centra zodpovedá telovýchovný subjekt, pri ktorom je zriadené.

d) Kontrolu činnosti centra vykonáva odborný orgán príslušného športového zväzu a Konfederácia športových zväzov v spolupráci s Ministerstvom školstva SR.

/1/ Zriaďovanie centra

- a) centrum sa zriaďuje v súlade s koncepciou starostlivosti o talentovanú mládež príslušného športového zväzu spravidla v miestach, kde nie sú zriadené športové školy, alebo športové triedy pre príslušnú vekovú kategóriu a dané športové odvetvie,
- b) centrum sa môže zriadiť pri telovýchovnom subjekte s vhodnými podmienkami /finančné, tréningové, personálne a materiálne/ minimálne pre dve vekovo nasledujúce kategórie,
- c) návrh na zriadenie centra predkladá telovýchovný subjekt príslušnému športovému zväzu. Športový zväz, v súlade so schválenou koncepciou práce s mládežou a po prerokovaní podmienok, pripraví celkový návrh. Športový zväz po vyjadrení Ministerstva školstva SR priznáva telovýchovnému subjektu štatút centra,
- d) pri zriaďovaní centra zúčastnenej strany uzatvárajú písomnú dohodu, v ktorej stanovujú podmienky a podiel zúčastnených strán na zabezpečení činnosti centra. V prípade nedodržania dohodnutých podmienok alebo zistenia nedostatkov v činnosti centra, môže príslušný športový zväz štatút centra pozastaviť alebo zrušiť,
- e) v rámci centra môže byť zriadených viac oddelení podľa vekových kategórií, pohlavia alebo športových disciplín.

/2/ Zaradovanie, vyradovanie a preradovanie športovcov

- a) do centra sa zaraďujú talentovaní športovci, registrovaní v športovom zväze, na základe splnenia kritérií výberu. Športovec zaradený do centra nemusí byť členom telovýchovného subjektu, pri ktorom je zriadené,
- b) kritériá výberu pre zaradenie športovca do centra vypracováva odborná komisia príslušného športového zväzu a schvaľuje výkonný orgán príslušného športového zväzu, osobitne pre každú vekovú kategóriu,
- c) preradenie športovca z nižšej do vyššej vekovej kategórie v rámci centra sa uskutočňuje na základe splnenia schválených kritérií,
- d) športovec môže byť vyradený z centra na:
 1. návrh trénera
 - za neplnenie požiadaviek športovej prípravy,
 - ak u športovca nie je zaručený výkonnostný rast,
 - za závažné prehršky voči morálke a etike,
 2. návrh lekára zo zdravotných dôvodov,
 3. žiadosť zákonného zástupcu u neplnoletých športovcov,
 4. vlastnú žiadosť športovca.

/3/ Personálne zabezpečenie

- a) Činnosť centra personálne zabezpečuje telovýchovný subjekt v súčinnosti s príslušným športovým zväzom.
- b) Športovú prípravu v centre zabezpečujú:

1. vedúci tréner - spravidla profesionálny tréner s kvalifikáciou 1. triedy /A licencie/ v príslušnom športovom odvetví. Riadi športovú prípravu v centre, vedie tréningový proces a vytvára tím spolupracovníkov. Vedúceho trénera centra na návrh oddielu, športového klubu alebo telovýchovnej jednoty schvaľuje športový zväz,
2. tréneri s kvalifikáciou 1. alebo 2. triedy /A alebo B licencie/ v príslušnom športovom odvetví. Vedú a zodpovedajú za tréningový proces a jeho evidenciu,
3. lekár - zodpovedá za zdravotnú starostlivosť o športovcov,
4. masér - v spolupráci s lekárom zodpovedá za regeneráciu športovcov,
5. iný odborník – člen realizačného tímu /metodik, videotechnik, mechanik, atď./ spoluzodpovedný za tréningový proces.

/4/ Športová príprava

a) Športová príprava v centre sa uskutočňuje v súlade so zásadami športového tréningu. Realizuje sa formou športového tréningu, sústredenia, kontrolného zrazu a účasťou na športových podujatiach. Jej súčasťou je regenerácia.

b) Tréningový proces sa realizuje na základe schválených tréningových plánov, ktoré vypracúvajú tréneri centra.

c) Vedúci tréner centra talentovanej mládeže predkladá tréningové plány na schválenie odbornej komisii športového zväzu.

/5/ Finančné a materiálne zabezpečenie

Na zabezpečení činnosti centra sa podieľajú:

a) telovýchovný subjekt:

- odmeňovaním trénerov, lekára, maséra a iných odborníkov,
- financovaním účasti na súťažiach,
- zabezpečením tréningových priestorov a materiálneho vybavenia centra talentovanej mládeže.

b) príslušný športový zväz:

- metodickým usmerňovaním a odbornou pomocou pri riadení tréningového procesu,
- výchovou a doškoľovaním trénerov,
- zabezpečením oponentúry tréningových plánov a kontroly ich realizácie,
- pravidelným hodnotením činnosti centra talentovanej mládeže,
- finančným príspevkom.

c) Ministerstvo školstva SR podporuje činnosť centra účelovou dotáciou zo štátneho rozpočtu na základe odporúčania športového zväzu.

Čl. 4

Zväzové centrum prípravy mládeže

a) Zväzové centrum prípravy mládeže /ďalej len „zväzové centrum“/ je útvar pre dlhodobú koncentrovanú športovú prípravu najtalentovanejších športovcov kadetskej a juniorskej kategórie v danom športovom odvetví.

b) Úlohou zväzového centra je vytvárať optimálne podmienky pre zabezpečenie tréningového procesu vybraných športovcov.

c) Za činnosť zväzového centra zodpovedá príslušný športový zväz.

/1/ Zriaďovanie zväzového centra

- a) zväzové centrum zriaďuje športový zväz alebo športové zväzy, v súlade s koncepciou zabezpečenia športovej reprezentácie, po dohode s Ministerstvom školstva a strediskom prípravy športovej reprezentácie,
- b) pri zriaďovaní zväzového centra zúčastnené strany uzatvárajú písomnú dohodu, v ktorej stanovujú podmienky na zabezpečenie jeho činnosti,
- c) zväzové centrum sa môže zriadiť pri telovýchovnom subjekte, športovom zväze, športovej škole alebo inom subjekte.

/2/ Zaradovanie a vyradovanie športovcov do zväzového centra

- a) do zväzového centra sa zaradujú športovci s predpokladmi dosiahnutia medzinárodnej úrovne výkonnosti na základe splnenia kritérií výberu. Kritériá vypracováva športový zväz v spolupráci so strediskom prípravy športovej reprezentácie,
- b) športovec je vyradený zo zväzového centra po dosiahnutí vekovej hranice končiacej juniorskú kategóriu.

/3/ Personálne zabezpečenie

- a) činnosť zväzového centra personálne zabezpečuje príslušný športový zväz alebo športové zväzy v súčinnosti so strediskom prípravy športovej reprezentácie,
- b) športovú prípravu vo zväzovom centre zabezpečuje profesionálny tréner s kvalifikáciou 1. triedy /A licencia/ v príslušnom športovom odvetví v spolupráci s tímom odborníkov /viď čl. 3 odst. 3 písm. b) bod 2 až 5/. Trénerov menuje, po dohode so strediskom prípravy športovej reprezentácie, športový zväz.

/4/ Športová príprava

a) Športová príprava vo zväzovom centre sa realizuje na základe plánu činnosti, ktorý schvaľuje príslušná odborná komisia športového zväzu. Plán činnosti predkladá profesionálny tréner zväzového centra po prekonzultovaní s reprezentačným trénerom príslušnej vekovej kategórie a trénermi strediska prípravy športovej reprezentácie v danom športovom odvetví.

b) Športová príprava sa uskutočňuje formou dlhodobého sústredenia športovcov alebo pravidelne sa opakujúcich krátkodobých zrazov s účasťou na športových podujatiach. Súčasťou športovej prípravy je kontrola trénovanosti, regenerácia a zdravotná starostlivosť.

/5/ Finančné a materiálne zabezpečenie

Na zabezpečení činnosti zväzového centra sa po dohode podieľajú:

- a) športový zväz alebo viacero športových zväzov,
- b) Ministerstvo školstva SR.

Čl. 5
Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa usmernenie Ministerstva školstva Slovenskej republiky SR zo dňa 22.9.1998 č. 10715/1998-71 k starostlivosti o športovo-talentovanú mládež.

Čl. 6
Účinnosť

Toto usmernenie nadobúda účinnosť dňa 1.2.2002.

m i n i s t e r